

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 9 3 C 1 0 1 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

MATEMATIKA

Izpitna pola

Torek, 4. februar 2020 / 120 minut*Dovoljeno gradivo in pripomočki:**Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirko, računalno in geometrijsko orodje.**Kandidat dobi dva konceptna lista in ocenjevalni obrazec.**Priloga s formulami je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.***POKLICNA MATURA****NAVODILA KANDIDATU****Pazljivo preberite ta navodila.****Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.**

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec ter na konceptna lista.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 11 nalog. Drugi del vsebuje 3 naloge, izmed katerih izberite in rešite dve. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 50 v prvem delu in 20 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli. Pri reševanju si lahko pomagate s formulami na 3. in 4. strani.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri dve nalogi v drugem delu naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi dve nalogi, ki ste ju reševali.

1.	2.	3.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor; grafe funkcij, geometrijske skice in risbe pa lahko rišete s svinčnikom. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Pri reševanju nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Če ste nalogo reševali na več načinov, jasno označite, katero rešitev naj ocenjevalec oceni.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 24 strani, od tega 3 prazne.

FORMULE

1. Pravokotni koordinatni sistem v ravnini, linearna funkcija

- Razdalja dveh točk v ravnini: $d(A, B) = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$
- Linearna funkcija: $f(x) = kx + n$
- Smerni koeficient premice: $k = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$
- Naklonski kot premice: $k = \tan \varphi$
- Kot med premicama: $\tan \varphi = \left| \frac{k_2 - k_1}{1 + k_1 k_2} \right|$

2. Ravninska geometrija (ploščine likov so označene s S)

- Trikotnik: $S = \frac{cv_c}{2} = \frac{1}{2} ab \sin \gamma = \sqrt{s(s-a)(s-b)(s-c)}$, $s = \frac{a+b+c}{2}$
- Polmera trikotniku očrtanega (R) in včrtanega (r) kroga: $R = \frac{abc}{4S}$, $r = \frac{S}{s}$, $\left(s = \frac{a+b+c}{2} \right)$
- Enakostranični trikotnik: $S = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4}$, $v = \frac{a\sqrt{3}}{2}$, $r = \frac{a\sqrt{3}}{6}$, $R = \frac{a\sqrt{3}}{3}$
- Deltoid, romb: $S = \frac{ef}{2}$
- Romb: $S = a^2 \sin \alpha$
- Paralelogram: $S = ab \sin \alpha$
- Trapez: $S = \frac{a+c}{2} v$
- Dolžina krožnega loka: $l = \frac{\pi r \alpha^\circ}{180^\circ}$
- Ploščina krožnega izseka: $S = \frac{\pi r^2 \alpha^\circ}{360^\circ}$
- Sinusni izrek: $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma} = 2R$
- Kosinusni izrek: $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos \alpha$

3. Površine in prostornine geometrijskih teles (S je ploščina osnovne ploskve)

- Prizma: $P = 2S + S_{pl}$, $V = Sv$
- Valj: $P = 2\pi r^2 + 2\pi r v$, $V = \pi r^2 v$
- Piramida: $P = S + S_{pl}$, $V = \frac{1}{3} Sv$
- Stožec: $P = \pi r^2 + \pi r s$, $V = \frac{1}{3} \pi r^2 v$
- Krogla: $P = 4\pi r^2$, $V = \frac{4\pi r^3}{3}$

4. Kotne funkcije

- $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$
- $1 + \tan^2 \alpha = \frac{1}{\cos^2 \alpha}$
- $\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}$
- $\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha$
- $\cos(\alpha \pm \beta) = \cos \alpha \cos \beta \mp \sin \alpha \sin \beta$
- $\cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha$
- $\sin(\alpha \pm \beta) = \sin \alpha \cos \beta \pm \cos \alpha \sin \beta$

5. Kvadratna enačba in kvadratna funkcija

- $ax^2 + bx + c = 0$
- Rešitvi: $x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{D}}{2a}$, $D = b^2 - 4ac$
- $f(x) = ax^2 + bx + c$
- Teme: $T(p, q)$, $p = \frac{-b}{2a}$, $q = \frac{-D}{4a}$
- $f(x) = a(x-p)^2 + q$
- $f(x) = a(x-x_1)(x-x_2)$

6. Logaritmi

- $\log_a y = x \Leftrightarrow a^x = y$
- $\log_a(xy) = \log_a x + \log_a y$
- $\log_a \frac{x}{y} = \log_a x - \log_a y$
- $\log_a x^n = n \log_a x$
- $\log_b x = \frac{\log_a x}{\log_a b}$

7. Zaporedja

- **Aritmetično zaporedje:** $a_n = a_1 + (n-1)d$, $s_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d)$
- **Geometrijsko zaporedje:** $a_n = a_1 q^{n-1}$, $s_n = a_1 \frac{q^n - 1}{q - 1}$
- **Navadno obrestovanje:** $G_n = G_0 + o$, $o = \frac{G_0 np}{100}$
- **Obrestno obrestovanje:** $G_n = G_0 r^n$, $r = 1 + \frac{p}{100}$

8. Obdelava podatkov (statistika)

- **Aritmetična sredina:** $\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_n}{n}$

$$\bar{x} = \frac{f_1 x_1 + f_2 x_2 + \dots + f_k x_k}{f_1 + f_2 + \dots + f_k}$$

9. Odvod

- **Odvodi nekaterih elementarnih funkcij:**
 - $f(x) = x^n$, $f'(x) = nx^{n-1}$
 - $f(x) = \sin x$, $f'(x) = \cos x$
 - $f(x) = \cos x$, $f'(x) = -\sin x$
 - $f(x) = \tan x$, $f'(x) = \frac{1}{\cos^2 x}$
 - $f(x) = \ln x$, $f'(x) = \frac{1}{x}$
 - $f(x) = e^x$, $f'(x) = e^x$
- **Pravila za odvajanje:**
 - $(f(x) + g(x))' = f'(x) + g'(x)$
 - $(f(x)g(x))' = f'(x)g(x) + f(x)g'(x)$
 - $(kf(x))' = kf'(x)$
 - $\left(\frac{f(x)}{g(x)}\right)' = \frac{f'(x)g(x) - f(x)g'(x)}{g^2(x)}$
 - $(f(g(x)))' = f'(g(x))g'(x)$

10. Kombinatorika in verjetnostni račun

- **Permutacije brez ponavljanja:** $P_n = n!$
- **Variacije brez ponavljanja:** $V_n^r = \frac{n!}{(n-r)!}$
- **Variacije s ponavljanjem:** ${}^{(p)}V_n^r = n^r$
- **Kombinacije brez ponavljanja:** $C_n^r = \frac{V_n^r}{r!} = \frac{n!}{r!(n-r)!} = \binom{n}{r}$
- **Verjetnost slučajnega dogodka** A : $P(A) = \frac{m}{n} = \frac{\text{število ugodnih izidov}}{\text{število vseh izidov}}$

1. DEL**Rešite vse naloge.**

1. Izpolnite preglednico.

Potenca	Eksponent	Osnova	Vrednost potence
7^3			343
	-3	2	
		-2	-32
	$\frac{1}{4}$		2

(4 točke)

2. Rešite naslednje naloge.

2.1. Število 12 delno korenite.

(1)

2.2. Število 12 razcepite na prafaktorje.

(1)

2.3. Zapišite vse pozitivne delitelje števila 12.

(2)

(4 točke)

3. Zapišite odvod funkcije f , dane s predpisom $f(x) = 4x^5 - 2x^3 + 10x - 4$.

(4 točke)

4. Izpolnite preglednico.

$p(x) = 2x^2 + 3x - 1$	$p(-1) =$
$f(x) = -2x + 9$	$f(x+1) =$
$g_1(x) = 9x - 2, g_2(x) = 11x - 1$	$g_1(x) - g_2(x) =$
$h(x) = 5^x$	$(h(x))^{-2} =$

(4 točke)

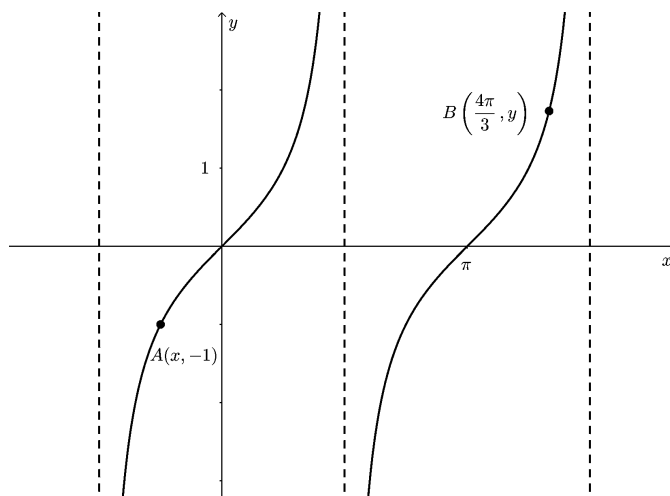

5. Izračunajte kot med premicama $y = -2x + 4$ in $y = x + 1$.

(4 točke)

6. Narisan je graf funkcije f s predpisom $f(x) = \tan x$ na intervalu $\left(-\frac{\pi}{2}, \frac{3\pi}{2}\right)$.

6.1. Za dani interval zapišite ničli funkcije f : _____ (2)

6.2. Za točko A na sliki zapišite njeno absciso: _____ (1)

6.3. Za točko B na sliki natančno izračunajte njeno ordinato: _____ (1)
(4 točke)

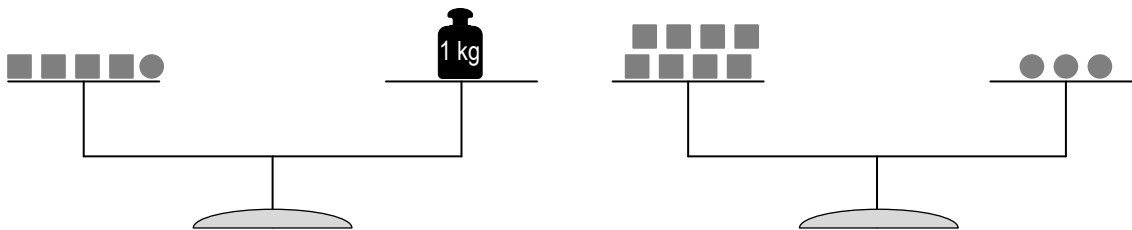

7. Izračunajte dolžino tetive, ki pripada središčnemu kotu $\alpha = 106^\circ$ v krogu s polmerom $r = 6$ cm .
Narišite skico.

(4 točke)

8. V primerih na sliki sta tehtnici v ravnovesju. Izračunajte maso kocke in maso kroglice.

(5 točk)

9. Brez uporabe računala natančno izračunajte vrednost izraza $|a - 2| - |a| + 3a - 1$, če je:

9.1. $a = -5$

(2)

9.2. $a = \sqrt{2}$

(3)
(5 točk)

10. Dana je funkcija f s predpisom $f(x) = x^3$.

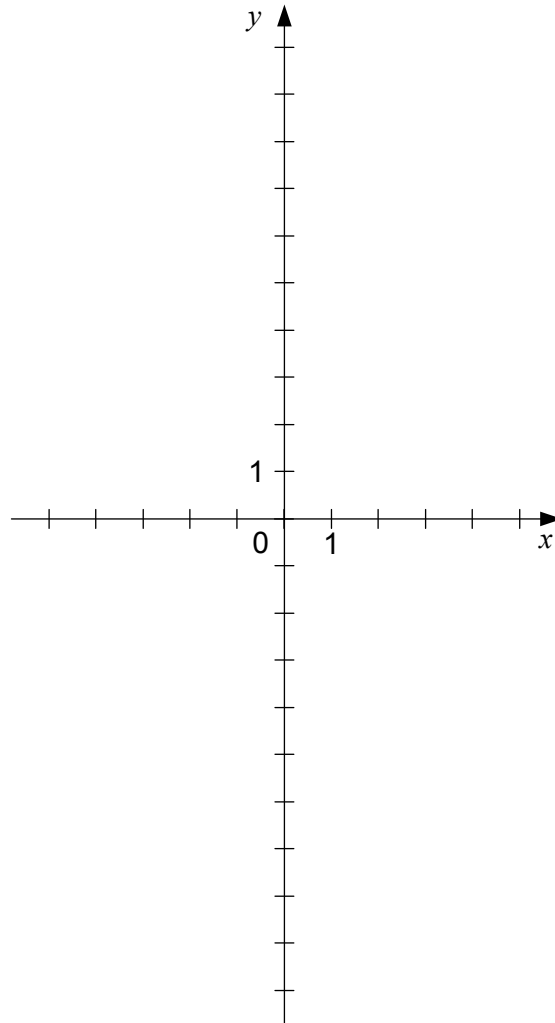
10.1. Narišite graf funkcije f in premico $x = -2$ ter zapišite koordinati njunega presečišča.

(4)

10.2. Natančno izračunajte vrednosti spremenljivke x , pri kateri bo imela funkcija f vrednost 2.

(2)

(6 točk)

P 1 9 3 C 1 0 1 1 1 5

11. Naj bo drugi člen geometrijskega zaporedja $a_2 = 6$ in peti člen $a_5 = 48$. Izračunajte prvi člen, količnik in vsoto prvih petnajstih členov tega zaporedja.

(6 točk)

2. DEL

Izberite dve nalogi, na naslovnici izpitne pole zaznamujte njuni zaporedni številki in ju rešite.

1. Matej, Jan, Tim in Luka vsako soboto tekmujejo, kdo se bo hitreje s kolesom pripeljal iz Kranjske Gore do Jesenic.

- 1.1. Izračunajte, koliko je vseh različnih vrstnih redov, na katere lahko prispejo na cilj, če nobena dva tekmovalca ne prispeta na cilj hkrati.

(3 točke)

- 1.2. Prvo soboto v maju je Matej za razdaljo potreboval 46 minut, Jan 0,75 ure, Tim 2220 sekund, Luka pa $\frac{2}{3}$ ure. Dopolnite preglednico in izračunajte aritmetično sredino časov tekmovalcev Mateja, Jana, Tima in Luka.

Matej je predvidel, da bo za pot potreboval 1 uro. Izračunajte, koliko odstotkov predvidenega časa je za pot potreboval Matej.

(7 točk)

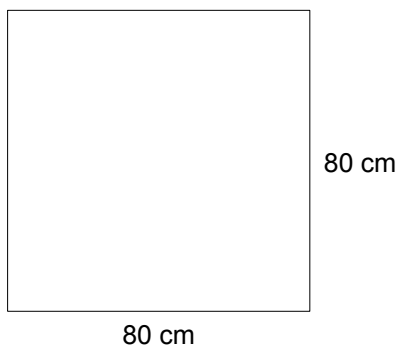
Tekmovalec	Čas [min]
Matej	46
Jan	
Tim	
Luka	

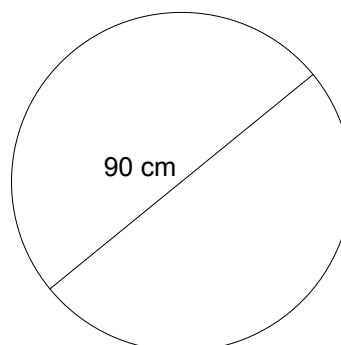
P 1 9 3 C 1 0 1 1 1 7

2. Maj je izkopal dve sadilni jami različnih oblik z globino 50 cm. Prva je bila v obliki kvadra z osnovno ploskvijo, kot je prikazano na sliki 1, druga pa v obliki valja s premerom osnovne ploskve 90 cm, kot je prikazano na sliki 2.

Slika 1

Slika 2

- 2.1. Izračunajte, koliko kubičnih metrov zemlje je Maj izkopal iz prve sadilne jame in koliko iz druge. (5 točk)
- 2.2. Maj je v drugo sadilno jamo na različne načine polagal 2-metrsko palico, ne da bi jo zapičil v zemljo. Palica se dotika dna jame. Največ koliko metrov palice je lahko v jami? Odgovor utemeljite z izračunom in skico. Najmanj koliko metrov palice je lahko v jami? (5 točk)

P 1 9 3 C 1 0 1 1 1 1 9

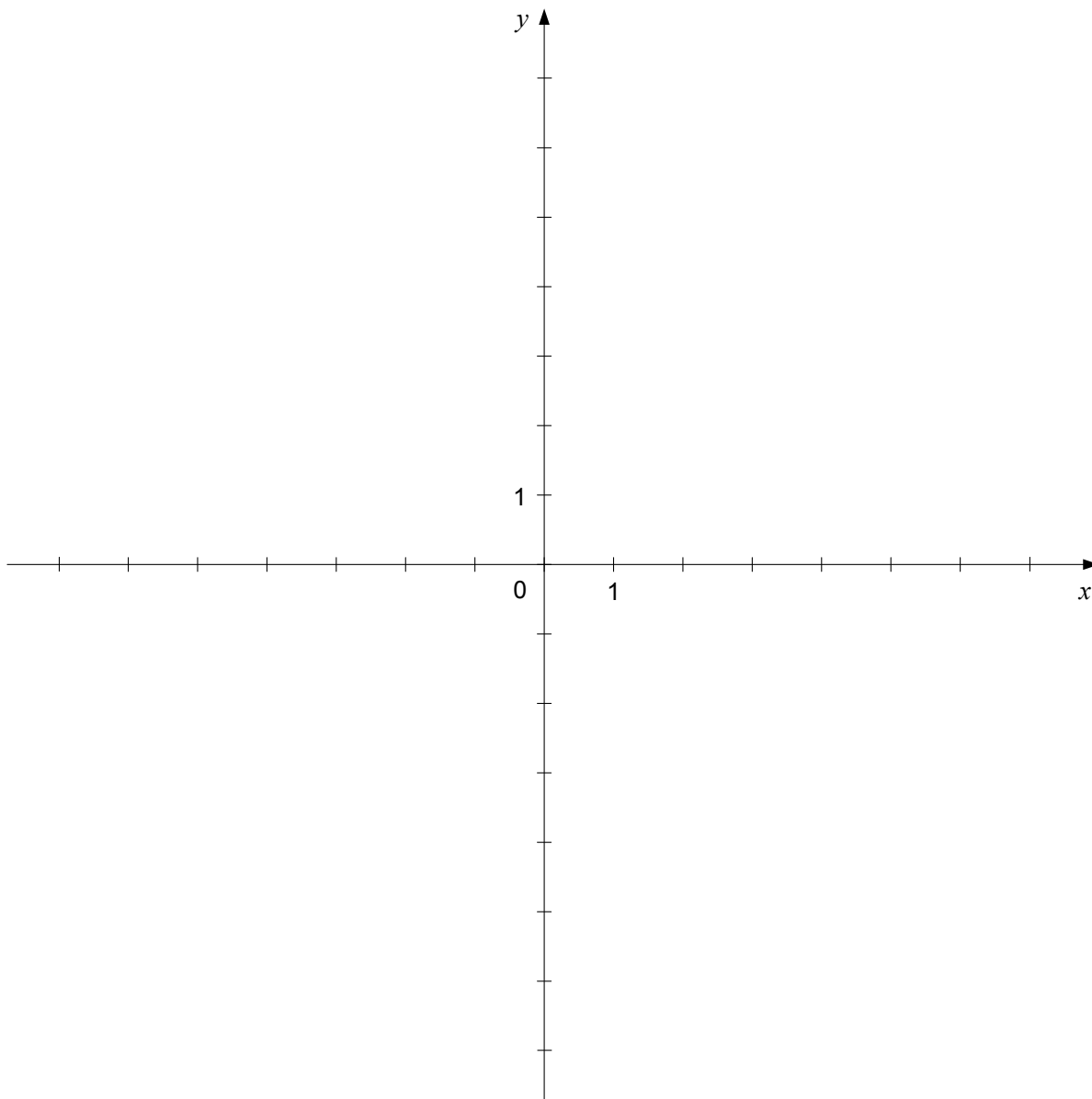
3. Dana je kvadratna funkcija $f(x) = -\frac{1}{4}(x+2)(x-4)$.

3.1. Zapišite ničli funkcije f . Izračunajte koordinati temena ter zapišite točko, v kateri graf funkcije f seka ordinatno os. Narišite graf funkcije f .

(8 točk)

3.2. Zapišite vsa realna števila x , za katera je $f(x) \leq 0$.

(2 točki)

P 1 9 3 C 1 0 1 1 1 2 1

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran